

Zásadný prejav Vladimíra Putina o Rusku a svete. Týka sa aj našej budúcnosti. Valdajská reč Putina:

2018-07-18 (00:39)

Dobrý deň, milí priatelia ! Dámy a páni !Dúfam, že miesto a čas pre vaše rokovania a pre naše stretnutia sú dobre zvolené – je to centrum Ruska, nie zemepisné, ale duchovné, je jednou z kolísok našej štátnosti. Naši vynikajúci vedci – historici vedia a písali vo svojich výskumoch, že práve tu sa zrodili prvky ruskej štátnosti, čím mali na mysli, že veľké rieky, Volchov a Neva, boli prírodnými prostriedkami komunikácie, prirodzenými pre tú dobu. A tu sa postupne začala rodiť ruská štátnosť.V tomto roku sa tu zhromaždil bezprecedentný počet účastníkov – viac ako 200 ruských a zahraničných politikov, verejných, duchovných vodcov, filozofov, umelcov, ľudí s veľmi odlišnými, a niekedy aj protichodnými a veľmi originálnymi názormi.Už ste tu diskutovali niekoľko dní. Budem sa snažiť vás príliš neunavovať. Ale napriek tomu si dovoľím vyjadriť svoje názory k témam, ktorých ste sa počas týchto rokovaní nejakým spôsobom dotýkali. Nejde len o analýzu ruskej historickej, kultúrnej a štátnej skúsenosti. Predovšetkým mám na mysli všeobecnú diskusiu, rozhovor o budúcnosti, o stratégii a hodnotách, o hodnotovom základe vývoja našej krajiny, o tom, ako globálne procesy budú ovplyvňovať našu národnú identitu, o tom akým chceme vidieť svet v dvadsiatom prvom storočí, čo môže priniesť do tohto sveta, spolu s našimi partnermi, naša krajina – Rusko.Dnes, s nutnosťou hľadania novej stratégie a zachovania svojej identity v radikálne sa meniacom svete, svete, ktorý sa stal viac otvoreným, transparentným a vzájomne prepojeným, v tej či onej podobe sa stretávajú prakticky všetky krajiny, všetky národy: ako Ruské, tak Európske, Číňania a Američania, a spoločnosti takmer vo všetkých

krajinách sveta. A my, samozrejme, tiež tu na Valday, sa snažíme lepšie pochopiť, ako sa tej výzve pokúšajú čeliť naši partneri, hoci sa tu stretávame hlavne s odborníkmi na Rusko. Ale my vychádzame z toho, že naši vážení hostia vyjadrujú svoj, názor na vzájomnú interakciu, vzťah medzi Ruskom a krajinami, ktoré zastupujú. Pre Rusov, pre Rusko znejú otázky "Kto sme?", "Kým chceme byť?" v našej spoločnosti stále hlasnejšie. Ustúpili sme od sovietskej ideológie, už nie je možné ju vrátiť. Zástancovia fundamentálneho konzervativizmu, ktorí sa vzhliadali k Rusku pred rokom 1917, ako sa zdá, sú rovnako ďaleko od reality ako zástancovia západného ultraliberalizmu. Je zrejmé, že náš pokrok nie je možný bez duchovného, kultúrneho a národného sebaurčenia, inak nebudeme môcť odolávať vnútorným a vonkajším výzvam, nemôžeme uspieť v globálnej konkurencii. A dnes vidíme nové kolo tejto konkurencie. Hlavnými smermi dnešnej konkurencie sú ekonomicko – technologické a ideologicko – informačné. Vyhrocujú sa tiež vojenskopolitické problémy a vojenskopolitické situácie. Svet sa stáva tvrdším, miestami je odmietané nielen medzinárodné právo, ale dokonca aj základná slušnosť. Je treba byť silným vo vojenskej, technologickej, ekonomickej oblasti, ale hlavnou vecou, ktorá bude rozhodovať o úspechu, je kvalita ľudí, kvalita spoločnosti, duchovnej a mravnej. Veď nakoniec, ako ekonomický rast a prosperita, tak aj geopolitický vplyv sú odvodené od stavu samotnej spoločnosti, od toho, ako občania tej či onej krajiny cítia svoju jednotu, nakoľko sú zakorenení vo svojej histórii, v hodnotách a tradíciách, nakoľko ich spájajú spoločné ciele a zodpovednosť. V tomto zmysle je pre Rusko otázka získania a upevnenia národnej identity naozaj zásadna vec. Medzitým Rusko dnes zažíva nielen objektívny tlak globalizácie na svoju národnú identitu, ale aj dôsledky národných katastrof dvadsiateho storočia, kedy sme dvakrát zažili rozpad našej štátnosti. Výsledkom bol zničujúci úder do kultúrneho a duchovného kódu národa, stretli sme sa s porušením tradícií a jednoty histórie, demoralizácia spoločnosti, deficitom dôvery a zodpovednosti. To má korene v mnohých naliehavých problémoch, ktorým čelíme. Veď otázka zodpovednosti nad sebou samým, spoločnosťou a zákonom je jednou zo základných, a to nielen v práve, ale aj v každodennom živote. Po roku 1991 vznikol dojem, že nová národná ideológia, ideológia rozvoja, sa narodí sama od seba. Štát, moc, intelektuálna a politická trieda sa takmer vyradili z tejto práce, tým skôr, že stará oficiálna ideológia po sebe zanechala nepríjemný pocit. A práve preto sa všetci báli aj len dotýkať sa tejto témy. Okrem toho, absencia národnej idey na základe národnej identity bola výhodná kvazikoloniálna časti elity, ktorá dávala prednosť krádežiam a vývozu kapitálu pred spojením svojej budúcnosti sa krajin, kde tie peniaze získala. Prax ukázala, že nová národná idea sa nerodí a nevyvíja podľa trhových pravidiel. Dištancovanie štátu a spoločností od tohto problému neprináša výsledky, rovnako ako mechanické kopírovanie cudzích skúseností. Takéto hrubé výpožičky, rovnako ako vonkajšie pokusy civilizovať Rusko, neboli prijaté prevažnou väčšinou nášho národa, pretože túžba po nezávislosti, duchovnej, ideologickej a vonkajšej suverenite je neoddeliteľnou súčasťou nášho národného charakteru.

Mimochodom, tento prístup nefunguje aj v mnohých ďalších krajinách. Preč sú tie časy, kedy hotový model usporiadania sociálneho zriadenia mohol byť nainštalovaný v inom štáte ako počítačový program. Tiež chápeme, že identita, národná idea nemôže byť vnútená zhora, nemôže byť vybudovaná na základe ideologického monopolu. Takáto konštrukcia je veľmi nestabilná a zraniteľná, vieme to z vlastnej skúsenosti, že v modernom svete nemá žiadnu budúcnosť. Je potrebná historická tvorivosť, syntéza najlepších národných skúseností a ideí, pochopenie našich kultúrnych, duchovných, politických tradícií z rôznych uhlov pohľadu, s tým, že to nie je čosi stuhnuté, dopredu dané, ale že to je živý organizmus. Až potom bude naša identita založená na pevných základoch a bude nasmerovaná do budúcnosti, nie do minulosti. To je hlavný argument v prospech toho, aby otázka ideológie rozvoja bola nutne prejednávaná medzi ľuďmi, ktorí majú rôzne pohľady a rôzne názory na to, ako a čo robiť, pokiaľ ide o riešenie niektorých problémov. Nám všetkým: tzv neo – slovanofilom a neo – západofilom, štátnikom a tzv liberálom – celej spoločnosti bude potrebné pracovať na formovaní spoločných rozvojových cieľov. Je potrebné sa zbaviť zvyku počuť iba ideologických prívržencov a hneď z kraja s hnevom a dokonca aj nenávisťou odmietajú akýkoľvek iný názor. Nemožno kopať do budúcnosťou krajiny ako do futbalovej lopty, ponoriť sa do nespútaného nihilizmu, spotreby, kritiky čohokoľvek, alebo do ponurého pesimizmu. Liberáli sa musia naučiť hovoriť so zástupcami ľavicových názorov, a naopak nacionalisti by si mali uvedomiť, že Rusko sa formovalo práve ako mnohonárodný a multi – náboženský štát, z prvých svojich krokov, a spochybňovaním nášho multietnického pôvodu, zneužívaním tém ruského, tatárskeho, kaukazského, sibírskeho a nejakého ďalšieho nacionalizmu a separatizmu, nastupujeme cestu skazy svojho genetického kódu. V skutočnosti, začíname ničiť sami seba. Zvrchovanosť, nezávislosť a územná celistvosť Ruska sú bezpodmienečné. Sú to " červené línie ", ktoré nesmie nikto prekročiť. Pri všetkej pluralite našich názorov, diskusie o identite, o národnej budúcnosti nie je možná bez vlastenectva jej účastníkov. Vlastenectvo, samozrejme, v najčistejšom slova zmysle tohto slova. Príliš často v histórii krajiny namiesto opozície vláde, sme konfrontovaní s opozíciou samotnému Rusku. Už som to pripomínal. Puškin o tom tiež hovoril. Vieme, ako to končilo – demoláciou štátu ako takého. U nás prakticky neexistuje žiadna rodina, ktorá by sa vyhla nešťastím minulého storočia. Otázky hodnotenia určitých historických udalostí ešte dnes rozdeľujú našu krajinu a spoločnosť. Musíme tieto rany zahojiť, obnoviť celistvosť historického tkaniva. Nemôžeme klamať seba samého, vyškrtnúť nevzhľadné alebo ideologicky nevhodné stránky, prerušiť spojenie generácií, ísť do extrémov pri vytváraní alebo zavržovaní idolov. Je na čase prestať si všímať z histórie iba zlého, nadávať si viac, než to robí ktokoľvek z našich nepriateľov. Kritika je nutná. Ale bez sebaúcty, bez lásky k Vlasti táto kritika je ponižujúca a neproduktívna. Mali by sme byť hrdí na svoju históriu, a máme na čo byť hrdí. Celá naša história bez výnimiek by sa mala stať súčasťou ruskej identity. Bez priznania tohto faktu nie je možná vzájomná dôvera a pohyb spoločnosti dopredu.

Ďalšia vážna výzva pre identitu Ruska je spojená s udalosťami, ktoré prebiehajú vo svete.

Sú tu vonkajšie politické a morálne aspekty. Vidíme, ako väčšina euroatlantických krajín fakticky ide cestou odmietania svojich koreňov, vrátane kresťanských hodnôt, ktoré tvoria základ západnej civilizácie. Popierajú sa morálne zásady a akákoľvek tradičná identita: národné, kultúrne, náboženské, alebo dokonca pohlavné. Vykonáva sa politika, ktorá radí na rovnakú úroveň veľkú mnohodednú rodinu a partnerstvo osôb rovnakého pohlavia, vieru v Boha a vieru v Satana. Výstrelky politickej korektnosti idú tak ďaleko, že už sa vážne hovorí o registrácii strán, ktorých cieľom je podpora pedofílie. Ľudia v mnohých európskych krajinách sa boja alebo hanbia hovoriť o svojej náboženskej príslušnosti. Rušia sa a premenovávajú sviatky, aby hanblivo schovali podstatu týchto sviatkov – ich morálny základ. A tento model sa agresívne snažia vnútiť celému svetu. Som presvedčený, že to je priama cesta k degradácii a primitivizmu, k hlbokoj demografickej a morálnej kríze. Čo iné by mohlo byť väčším svedectvom o morálnej kríze ľudskej spoločnosti, ako strata schopnosti sebereprodukcie. Dnes takmer všetky vyspelé krajiny už nie sú schopné sa reprodukovať, dokonca s pomocou migrácie. Bez hodnôt založených v kresťanstve a iných svetových náboženstiev, bez štandardov morálky, ktoré sa formovali tisíce rokov, ľudia nevyhnutne stratia svoju ľudskú dôstojnosť. My považujeme za prirodzené a správne obhajovať tieto hodnoty. Je potrebné rešpektovať právo akejkoľvek menšiny na odlišnosť, ale aj práva väčšiny by nemali byť spochybňované. Zároveň vidíme pokusy nejakým spôsobom oživiť zjednodušený model unipolárneho sveta, zničiť inštitút medzinárodného práva a národnej suverenity. Taký unipolárny, zjednodušený svet nepotrebuje suverénny štát, potrebuje vazalov. V historickom zmysle, je to odmietnutie svojej tváre, odmietnutie rozmanitosti sveta daného Bohom a prírodou. Rusko je s tými, ktorí sa domnievajú, že kľúčové rozhodnutia by mali byť spracované na kolektívnom základe, nie podľa uváženia a v záujme jednotlivých krajín alebo skupín štátov, že by malo pôsobiť medzinárodné právo, nie právo silnejšieho, nie pästné právo, že žiadna krajina, žiadny národ nie je výnimočný, ale každý je jedinečný, samozrejme svojbytný, a má rovnaké práva, vrátane práva samostatne si zvoliť cestu vlastného rozvoja. Toto je náš koncepčný pohľad, ktorý vychádza z nášho vlastného historického osudu, z úlohy Ruska vo svetovej politike. Naša súčasná pozícia má hlboké historické korene. Samotné Rusko sa vyvíjalo na základe rozmanitosti, harmónie a rovnováhy, a túto rovnováhu prinášalo do sveta. Chcem vám pripomenúť, že Viedenský kongres v roku 1815, a dohody v Jalte z roku 1945, ktoré boli prijaté s veľmi aktívnou účasťou Ruska, zabezpečili dlhodobý mier. Sila Ruska, sila víťaza v týchto kľúčových okamihoch sa prejavila v šľachetnosti a spravodlivosti. A nezabúdajme na Versailles, uzavretý bez účasti Ruska. Mnohí odborníci, a ja s nimi úplne súhlasím, veria, že práve vo Versailles boli založené korene budúcej svetovej vojny. Pretože Versaillská zmluva bola nespravodlivá k

nemeckému ľudu a uložila na neho také obmedzenia, s ktorými sa pri normálnom fungovaní nemohol vyrovnáť, na stáročia dopredu. Chcem vás upozorniť ešte na jeden základný aspekt. V Európe a v mnohých ďalších krajinách je tzv. multikulturizmus, ktorý je cudzorodým prvkom umelo presadzovaným zhora, teraz spochybňovaný, čo je pochopiteľné. Pretože v jeho osnove ležia svojho druhu úroky za koloniálnu minulosť. Nie náhodou dnes politici a verejní činitelia v samotnej Európe stále častejšie hovoria o zlyhaní multikulturizmu, o tom, že nie sú schopní zabezpečiť integráciu odlišných jazykových a kultúrnych elementov do spoločnosti. V Rusku, na ktoré sa vo svojej dobe snažili dať nálepku "väzenie národov", za celé stáročia nezmizol jediný, dokonca aj najmenší národ. Všetky si zachovali nielen svoju vnútornú autonómiu a kultúrnu identitu, ale zároveň aj svoj historický priestor. Viete, so záujmom som sa dozvedel, že v sovietskych časoch mal takmer každý malý národ svoju tlač, podporovali sa jazyky, podporovala sa národná literatúra. Mimochodom, veľa z vecí, ktoré sa robili v tejto oblasti predtým, musíme vrátiť a poučiť sa z toho. V tomto prípade máme jedinečnú skúsenosť vzájomného vplyvu, vzájomného obohacovania, a vzájomného rešpektovania kultúr. Táto politická kultúra a politická etika žije v našom historickej vedomí v našom duchu, v našom historickom kóde. Na tomto sa prirodzeným spôsobom tisíc rokov budovala naša štátnosť. Rusko – ako sa obrazne vyjadril filozof Konstantin LEONTIEV – sa vždy vyvíjalo ako "kvitnúca zložitosť", ako štát – civilizácie, spevnený ruským ľuďom, ruským jazykom, ruskou kultúrou, Ruskou pravoslávnu cirkvou a ďalšími tradičnými religiami Ruska. Práve z modelu štátu – civilizácie vychádzajú zvláštnosti nášho štátneho zriadenia, ktoré sa vždy snažili pružne prispôbovať národným, náboženským špecifikám rôznych oblastí, a zabezpečovať rozmanitosť v jednote. Kresťanstvo, islam, budhizmus, judaizmus a iné náboženstvá sú neoddeliteľnou súčasťou identity a historického dedičstva Ruska v súčasnom živote jeho občanov. Hlavnou úlohou štátu, zakotvenom v ústave je zabezpečenie rovnakých práv pre predstaviteľov tradičných náboženstiev a ateistov, právo na slobodu svedomia pre všetkých občanov. Avšak, identifikácia výhradne podľa etnického pôvodu a náboženstva v najväčšom štáte s multietnickým zložením obyvateľstva, je samozrejme nemožné. Práve formovanie občianskej identity založenej na spoločných hodnotách, vlasteneckom povedomí, občianskej zodpovednosti a solidarity, úcty k právu, účasti na osude vlasti bez straty kontaktu so svojimi etnickými, náboženskými koreňmi je nevyhnutnou podmienkou pre zachovanie jednoty krajiny. Ako politicky a ideologicky, koncepcne bude sformovaná ideológia národného rozvoja je otázkou mnohých diskusií, aj s vašou účasťou, vážení kolegovia. Ale som hlboko presvedčený, že v srdci našej filozofie musí byť rozvoj človeka, rozvoj morálny, intelektuálny a fyzický. Ešte na začiatku 90. rokov Solženicyyn hovoril o tom, že zachovanie národa po najhoršom dvadsiatom storočí by malo byť hlavným národným cieľom. Dnes si musíme priznať, že sa nám nepodarilo úplne zvrátiť negatívne demografické trendy, sme len na krok ustúpili od nebezpečnej čiary, ktorá by znamenala stratu národného potenciálu. Bohužiaľ, v histórii našej krajiny bola hodnota jednotlivého ľudského života často nízka. Príliš často

boli ľudia len prostriedkom, nie cieľom a poslaním rozvoja. Nemáme už nielen právo, ale ani možnosti pre to, aby sme mohli hodiť do pece rozvoja milióny ľudí. Je treba chrániť každého. Práve vzdelaní, kreatívni, fyzicky aj duchovne zdraví ľudia, a nie prírodné zdroje alebo jadrové zbrane, budú hlavnou silou Ruska v tomto a nasledujúcich storočiach. Úloha vzdelania je tým dôležitejšia, že pre vzdelanie jednotlivca a vlastenca musíme obnoviť úlohu veľkej ruskej kultúry a literatúry. Mali by byť základom pre sebaurčenie občanov, ktorý je zdrojom identity a základom pre pochopenie národnej ideí. Tu veľa záleží na učiteľskom a pedagogickom spoločenstve, ktoré bolo a zostáva najdôležitejším strážcom národných hodnôt, myšlienok a postojov. Toto spoločenstvo hovorí rovnakým jazykom – jazykom vedy, vedomostí a vzdelania. A to na obrovskom teritóriu – od Kaliningradu až do Vladivostoku. A už len tým, toto spoločenstvo, mám na mysli učiteľské pedagogické spoločenstvo ako celok, v najširšom slova zmysle, spevňuje našu krajinu. A podpora tohto spoločenstva je jedným z najdôležitejších krokov na ceste k silnému a prosperujúcemu Rusku. Ešte raz podotknem, že ak nesústredíme naše úsilie na vzdelávanie a zdravie ľudí, na formovanie vzájomnej zodpovednosti moci a každého občana, a nakoniec, na obnovenie dôvery v spoločnosť, prehráme v historickej súťaži. Občania Ruska by sa mali cítiť ako zodpovední hospodári a páni svojej krajiny, svojho regiónu, svojej vlasti, svojho majetku a svojich životov. Občanom je ten, kto je schopný samostatne riadiť vlastné záležitosti a slobodne spolupracovať so seberovnými. Najlepšou školou občianstva sú miestne samosprávy a občianske organizácie, založené z vlastnej iniciatívy. Samozrejme, v tomto prípade mám na mysli mimovládne organizácie. Mimochodom, jednou z najlepších ruských politických tradícií je zemská tradícia, ktorá tiež bola postavená na princípoch samosprávy. Iba z účinného mechanizmu samosprávy môže vyrásť skutočná občianska spoločnosť a skutočná národno orientovaná elita vrátane, samozrejme, aj opozícia s vlastnou ideológiou, hodnotami a mierou pre dobré a zlé, s vlastnými a nie určenými z médií, nieto zo zahraničia. Štát je pripravený a bude veriť iniciatívnym a samosprávnym štruktúram, ale musíme vedieť, komu dôverujeme. A toto je úplne normálna medzinárodná prax a práve preto sme prijali novú legislatívu, ktorá zvýši transparentnosť mimovládnych organizácií. Ak hovoríme o prípadných reformách, je dôležité nezabúdať, že naša krajina nie je len Moskva a Petrohrad. Pri rozvoji ruského federalizmu sa musíme spoliehať na svoje vlastné historické skúsenosti, použiť flexibilné a rozmanité modely. Do konštrukcie ruského federalizmu je založený veľmi veľký potenciál. Musíme sa naučiť ho múdro využívať, a nezabúdať na to hlavné: rozvoj regiónov a ich samostatnosti, musíme pracovať na vytváraní rovnakých príležitostí pre všetkých občanov krajiny, bez ohľadu na miesto jej bydliska, na odstránenie nerovnováhy v ekonomickom a sociálnom rozvoji regiónov Ruska, čo znamená na posilnenie jednoty krajiny. Samozrejme, je to veľmi náročná úloha, pretože tieto oblasti sa vyvíjali po celé desaťročia, ak nie stáročia, nerovnomerne.

Chcel by som sa dotknúť jednej témy.

Dvadsiate prvé storočie sľubuje, že bude storočím veľkých zmien, érou formovania geopolitických kontinentov, finančne – ekonomických, kultúrnych, civilizačných, a vojensko – politických. A preto našou absolútnou prioritou je tesná integrácia so susedmi. Budúca Eurázijská hospodárska únia, o ktorej sme hovorili v poslednej dobe, nie je len súborom vzájomne výhodných dohôd. Euroázijská únia je projekt zachovania identity národov, historického eurázijského priestoru v novom storočí a novom svete. Euroázijská integrácia je šancou pre krajiny bývalého Sovietskeho zväzu stať sa nezávislým centrom celosvetového vývoja a nie perifériou pre Európu alebo pre Áziu. Chcem zdôrazniť, že euroázijská integrácia bude tiež budovaná na princípe rozmanitosti. To je združenie, v ktorom každý si zachová svoju tvár, svoju identitu a politickú subjektivitu. Spolu s našimi partnermi budeme dôsledne, krok za krokom realizovať tento projekt. A dúfame, že bude naším spoločným príspevkom k zachovaniu rozmanitosti a udržateľnosti globálneho rozvoja.

Vážené kolegyne a kolegovia !

Doba po roku 1991 je nazývaná postsovietskou fázou. Prežili sme ju, prekonalí toto dramatické obdobie. Rusko, ako už sa to stalo v histórii mnohokrát, prešlo cez utrpenie, ťažké skúšky, a vracia sa späť k sebe, do svojej vlastnej histórie. Upevnili sme svoju národnú identitu, posilnili svoje korene, napriek tomu zostali otvorení a vnímaví k najlepším myšlienkam a praktikám Východu i Západu, my musíme a my pôjdeme dopredu. Veľmi vám ďakujem za vašu pozornosť.